

Sygn. akt V CSK 291/14

POSTANOWIENIE

Dnia 5 grudnia 2014 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Katarzyna Tyczka-Rote

w sprawie z powództwa E. S.A. w C.

przeciwko G. Sp. z o.o. w K.

o zapłatę,

na posiedzeniu niejawnym w Izbie Cywilnej w dniu 5 grudnia 2014 r.,

na skutek skargi kasacyjnej strony powodowej od wyroku

Sądu Apelacyjnego w (...)

z dnia 19 listopada 2013 r., sygn. akt V ACa (...),

**odmawia przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania i
zasądza od powódki na rzecz pozwanego kwotę 1800 (jeden
tysiąc osiemset) zł tytułem kosztów postępowania kasacyjnego.**

UZASADNIENIE

Powódka E. Spółka Akcyjna w C. domagała się od pozwanej G. spółki z ograniczoną odpowiedzialnością w K. zapłaty kwoty 100 000 zł z ustawowymi odsetkami i kosztami procesu.

Sądy obu instancji za podstawę rozstrzygnięcia przyjęły ustalenia, zgodnie z którymi strony do 31 marca 2008 r. łączyła pisemna umowa o dostawę energii elektrycznej i dystrybucji, zaś po jej wygaśnięciu pozwana w dalszym ciągu pobierała energię elektryczną w okresie od kwietnia 2008 r. do marca 2009 r. W tym czasie pobrała energię o wartości 9 672 858,46 zł, za którą zapłaciła powódce na podstawie faktur wystawianych przez nią w oparciu o wskazania urządzeń pomiarowych. Spór dotyczył kwestii prawnej, czy pozwana pobierała w tym czasie energię elektryczną bez umowy i tym samym nielegalnie, jak uważała powódka domagając się w pozwie części kwoty, jaka - jej zdaniem - przysługuje jej od pozwanej z tego tytułu w łącznej wysokości 48 364 292,30 zł.

Wyrokiem z dnia 8 kwietnia 2013 r. Sąd Okręgowy w K. oddalił powództwo, a Sąd Apelacyjny w (...) wyrokiem z dnia 19 listopada 2013 r. oddalił apelację powódki od tego orzeczenia. Sądy obu instancji przyjęły, że w spornym okresie strony łączyła umowa sprzedaży energii elektrycznej zawarta przez czynności konkludentne - dostarczanie przez powódkę pozwanej energii elektrycznej o określonej mocy, dokonywanie przez powódkę przy udziale przedstawicieli pozwanej odczytu pobranej energii elektrycznej, wystawianie przez powódkę faktur VAT za sprzedaż i dodatkowe usługi, zapłata przez pozwaną obciążających ją faktur. Sąd Apelacyjny stwierdził, że umowa ta była zawarta na czas nieokreślony, a jej treść odpowiadała wcześniej łączącej strony umowie pisemnej. Sądy wyraziły pogląd o dopuszczalności zawarcia umowy sprzedaży energii w drodze dorozumianej oraz dokonały wykładni art. 5 ust. 1 i 2 ustawy z dnia 10 kwietnia 1997 r. - Prawo energetyczne (tekst jedn. Dz.U. z 2012 r., poz. 1059 ze zm. - dalej: „p.e.”) uznając, że nie wszystkie wymienione w tym przepisie elementy umowy muszą być przez strony uzgodnione, wystarczy ustalenie elementów istotnych dla umowy sprzedaży w rozumieniu art. 535 i art. 555 k.c. Poglądowi o zawarciu

konkludentnie umowy sprzedaży na czas nieokreślony nie sprzeciwiało się, w ocenie obu Sądów, podjęcie przez strony od sierpnia 2008 r. negocjacji celem zawarcia nowej umowy pisemnej na odmiennych warunkach.

Od wyroku Sądu Apelacyjnego skargę kasacyjną wniosła powódka. W skardze zarzuciła naruszenie art. 5 ust. 1 i ust. 2, art. 57 ust. 1 pkt 1 w zw. z art. 3 pkt 18 p.e., art. 535 k.c. i art. 555 k.c. w zw. z art. 60 k.c.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Skarga kasacyjna ukształtowana została w przepisach kodeksu postępowania cywilnego jako nadzwyczajny środek zaskarżenia, nakierowany na ochronę interesu publicznego przez zapewnienie rozwoju prawa i jednolitości wykładni oraz usunięcie z obrotu prawnego orzeczeń wydanych w postępowaniu dotkniętym nieważnością lub oczywiście wadliwych, nie zaś jako ogólnie dostępny środek zaskarżenia orzeczeń nie satysfakcjonujących stron. Koniecznej selekcji skarg pod kątem realizacji tego celu służy instytucja tzw. przedsądu, ustanowiona w art. 398⁹ k.p.c., w ramach której Sąd Najwyższy dokonuje wstępnej oceny sprawy przedstawionej mu ze skargą kasacyjną. Zakres przeprowadzanego badania jest ograniczony do kontroli, czy w sprawie ujawniły się przewidziane w art. 398⁹ § 1 pkt 1 - 4 k.p.c. okoliczności przemawiające za przyjęciem skargi do rozpoznania.

Powódka powołała się na przesłanki z art. 398⁹ § 1 pkt 1, 2 i 4 k.p.c.

Za istotne zagadnienie prawne uznała problem, czy istnieje możliwość zawarcia skutecznej umowy sprzedaży energii elektrycznej i świadczenia usług przesyłania i dystrybucji bez określenia wszystkich elementów przewidzianych w art. 5 ust. 1 i 2 p.e. Ten sam przepis wskazała, jako budzący poważne wątpliwości i wymagający wykładni. Z kolei o oczywistej zasadności wniesionej skargi świadczy, jej zdaniem, błąd w zastosowaniu art. 57 ust. 1 pkt 1 w zw. z art. 3 pkt 18 i art. 5 ust. 1 i 2 p.e., polegający na przyjęciu przez Sąd Apelacyjny, że zawarcie jakiegokolwiek umowy, której przedmiotem będzie sprzedaż energii elektrycznej i świadczenie usług dystrybucyjnych, bez ustalenia elementów wymienionych w prawie energetycznym powoduje, że pobór energii nie ma charakteru nielegalnego.

Zgodnie z ugruntowanym w orzecznictwie Sądu Najwyższego poglądem, za istotne zagadnienie prawne w rozumieniu art. 398⁹ § 1 pkt 1 k.p.c. uznaje się budzące uzasadnione wątpliwości zagadnienie nowe i dotychczas niewyjaśnione. Zagadnienie to musi mieć charakter istotny i być zagadnieniem ściśle jurydycznym, którego rozstrzygnięcie będzie miało znaczenie nie tylko dla oceny konkretnej, jednostkowej sprawy, ale także dla innych podobnych spraw. Przedstawienie istotnego zagadnienia prawnego wymaga jego precyzyjnego sformułowania poprzez wskazanie przepisu prawa materialnego lub procesowego, z którym jest związane, i wskazania argumentów prawnych, które prowadzą do rozbieżnych ocen (zob. m. in. postanowienie SN z dnia 10 maja 2001 r., II CZ 35/01, OSNC 2002, nr 1, poz. 11).

Z kolei wykazując spełnienie przesłanki określonej w art. 398⁹ § 1 pkt 2 k.p.c. skarżący powinien nie tylko sprecyzować przepis wymagający wykładni, ale także wyjaśnić, na czym polegają poważne wątpliwości związane ze stosowaniem tego przepisu wraz z podaniem doktrynalnego lub orzeczniczego źródła tych wątpliwości.

Istotne zagadnienie prawne oraz potrzeba wykładni przepisów nie występują, jeżeli interpretacja wskazywanych przepisów jest jednolita w doktrynie i orzecznictwie, przy czym dokonana została po rozważeniu znaczenia argumentów wskazywanych przez skarżącego w skardze kasacyjnej.

W niniejszej sprawie skarga kasacyjna nie została oparta na podstawie naruszenia przepisów postępowania (art. 398³ § 1 pkt 2 k.p.c.), co oznacza związanie ustalonym w sprawie stanem faktycznym.

W orzecznictwie ugruntowane jest stanowisko, zgodnie z którym art. 5 ust. 1 p.e. nie precyzuje formy, w jakiej ma być zawarta umowa sprzedaży i umowy o świadczenie usług przesyłania lub dystrybucji energii, zatem forma ta jest dowolna. Zawarcie umowy może więc nastąpić także *per facta concludentia* (wyrok Sądu Najwyższego z dnia 23 lipca 2004 r., III CK 266/06, nie publ.; wyrok Wojewódzkiego Sądu Administracyjnego w Gdańsku z dnia 24 stycznia 2013 r., III SA/Gd 658/12, nie publ.; wyrok Wojewódzkiego Sądu Administracyjnego w Gdańsku z dnia 12 grudnia 2012 r., III SA/Gd 627/12, nie publ.). W judykaturze i doktrynie jednolicie wyrażany jest też pogląd, że - mimo zamieszczenia w art. 5

ust. 2 p.e. zastrzeżenia, iż umowy o dostarczanie paliw powinny zawierać „co najmniej” określone w tym przepisie elementy - nie wszystkie wskazane postanowienia mają jednolitą rangę i skutkiem ich niezgodnienia jest automatycznie nieważność umowy. Taki walor mają jedynie *essentialia negotii* wynikające z art. 555 k.c. w zw. z art. 535 k.c. (por. wyrok Sądu Antymonopolowego z dnia 24 maja 2004 r., XVII Ame 23/00, nie publ.). Zagadnienie to zresztą rozważane było przez Sąd Apelacyjny niejako uzupełniając, ponieważ zasadniczym wnioskiem, jaki ten Sąd wysnuł z ustaleń faktycznych, był pogląd o zawarciu przez strony w sposób konkludentny umowy sprzedaży energii na warunkach analogicznych z tymi, które łączyły je w umowie pisemnej obowiązującej do 31 marca 2008 r., co oznacza, że umowa zawarta w sposób dorozumiany zawierała wszystkie elementy przewidziane we wskazanych przez powódkę przepisach.

Oparcie wniosku o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania na przesłance określonej w art. 398⁹ § 1 pkt 4 k.p.c. wymaga wykazania niewątpliwej, widocznej na pierwszy rzut oka sprzeczności wyroku z przepisami prawa nie podlegającymi różnej wykładni (por. m. in.: postanowienia Sądu Najwyższego z dnia 8 marca 2002 r., sygn. akt I PKN 341/01, OSNP 2004, nr 6, poz. 100; z dnia 10 stycznia 2003 r., sygn. akt V CZ 187/02, OSNC 2004, nr 3, poz. 49). Sam zarzut naruszenia, nawet oczywistego, określonych przepisów prawa nie jest wystarczający, gdyż nie prowadzi wprost do oceny, że skarga kasacyjna jest oczywiście uzasadniona, bowiem mimo nawet oczywistego naruszenia prawa, wyrok może odpowiadać prawu (postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 7 grudnia 2011 r., V CSK 113/11, nie publ.). Skarżący nie wykazał, że Sąd drugiej instancji dopuścił się tak rozumianego oczywistego naruszenia prawa i w jego wyniku wydał oczywiście wadliwy wyrok. Przeciwnie, wywody skarżącego, który powołuje się na oczywistą błędność stanowiska, że zawarcie jakiegokolwiek umowy sprzedaży energii, w tym umowy nieważnej z uwagi na jej sprzeczność z postanowieniami art. 5 ust. 1 i 2 p.e., usuwa możliwość uznania poboru energii przez nabywcę na jej podstawie za nielegalny pozostają w sprzeczności z wcześniejszymi wywodami o poważnych wątpliwościach jakie budzi wykładnia tego przepisu i jaki jest wpływ jego

poszczególnych postanowień na byt umowy o dostarczanie energii. Tego rodzaju argumentacja nie potwierdza wystąpienia przesłanki z art. 398⁹ § 1 pkt 4 k.p.c.

Z przytoczonych powodów powołane we wniosku przesłanki nie uzasadniają przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania.

Okoliczności sprawy nie wskazują także na występowanie innych przesłanek z art. 398⁹ § 1 k.p.c., wobec czego należało odmówić przyjęcia skargi powódki do merytorycznego rozpatrzenia (art. 398⁹ § 2 k.p.c.).

Na wniosek pozwanego zawarty w odpowiedzi na skargę kasacyjną Sąd Najwyższy orzekł o kosztach postępowania kasacyjnego na podstawie art. 98 § 1 i 3 k.p.c., art. 108 § 1 k.p.c. w zw. z art. 391 § 1 k.p.c. i art. 398²¹ k.p.c. oraz § 2 i § 6 pkt 6 w zw. z § 12 ust. 4 pkt 2 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 28 września 2002 r. w sprawie opłat za czynności radców prawnych oraz ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów pomocy prawnej udzielonej przez radcę prawnego ustanowionego z urzędu (Dz.U. z 2013 r., poz. 490).